

SELMECZ.

Szépirodalmi, társadalmi, közgazdasági és tanügyi hetilap.

Hontmegyei közlöny.

Megjelen minden kedden.

Hirdetések és előfizetések **Norvált A.** kereskedésbé, a lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez küldendők.

Hirdetések felvételnek Budapesten, Bécsben és Prágában Haasenstein és Voglérnél.

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:
 Egész évre 5 ft. — kr.
 Félévre 2 ft. 50 kr.
 Negyedévre 1 ft. 25 kr.
 Egyes példány ára 10 kr.

Szerkesztői iroda: Planck-féle ház.

Háromhasásos kis sor 10 kr.

Bélyegdíj minden igtatásért 30 kr.

T. előfizetőinkhez!

Kérjük azon t. előfizetőinket, kik a lapot hozzátják, de még elő nem fizettek, sziveskedjenek az előfizetési összeget beklüdeni. Szerkesztő-kiadó.

Társadalmi állapotaink.

IV.

Azon czéh, melyhez sokan oly örömmel csatlakoznak: a gazdagodni vágyók czéhe. — Gazdagodás azon bálvány, melyet itt is sokan imádnak s melynek imádásakor némelyek a becsületességéről is megfeledkeznek.

A nagy világban gyakori eset az, hogy valamely szegény az úton kincses ládát talál s azt elrejtve magy vagyonra tesz szert; más meg a rábizott vagyont magához kapartván, végrendeletében 5—6 frtot hagy annak, kitől ezekre menő birtokát igaztalan úton szerezte; ismét másik elrejtett kincsr akad s lesz belőle pénztőzsér; vagy egy semmivel sem bíró segéd üzlettársnak-állván be főnökéhez, ennek megbuktatása után azonnal maga nyit és szerel fel nagy kereskedést. — Ez esetek mind egyike előadta már magát nálunk. — Hát a futás, mely annyi milliónak ártott, mennyit használt néhány egyesnek!

Ha valaki polgári állását arany bányaként aknázná ki, ajánlékokat fogadva el másoktól, vagy kész pénz kölcsönözne ki s a kötelevény összegét o által toldaná meg, bizony nem mondhatná magát e téren uttörőnek. — Némelyik meg felhasználván mások szerencsétlenségét, könyörületességéből magára potom áron fennmaradt vagyonukat. — Csalás, hízélgés, uszorsázkodás, házasodás itt-ott szintén vagyonszerzési módokul használtatnak. — Legtöbbrre viszi egy telivér német, ki többek közt eleinte csak mint bizományos vetődött ide s utóbb üzletet szerezvén oly lelkiismeretes takarékosággal vezeti azt, hogy némely tárgyak elárulásánál 700%-re dolgozik; ezen kívül magát a nagy német műveltség apostolának tekintvén, nálunk mindent roszal, holott célja nem más, mint a közönségtől minél nagyobb hasznot húzni.

Meg kell azonban adni, hogy a becsületesség szerzés-mód mégis általában túlyomó. Uj vállalat, vagy épület magán uton itt évtizedek óta nem keletkezett. Minden a régi conservatív, sőt némelyekben retrograd modorban halad, csak az egyének nevei változnak.

Legtöbb hasznot hoz tapasztalás szerint a koresma, mely úton hamar lehetővé meggazdagodni, a mint Amerikának petroleum hercegei, ugy nekünk is vannak waldburger mágnásaink.

De ha már jobban áll valaki másoknál, ezt mutatni is kell a világ előtt, hogy ez lássa: az illető mi volt egykor s mi most. — Aggat azért magára oly dolgokat, miket nevezni sem tud, p. o. hatlas, golia, brazuletna, koczpuz, schlár, stb., s fénytűzésben, meg mások lenézésében igyekszik kitűnni. Már a vidéki paraszt asszonyok sem akarnak ködmenyt viselni, hanem csak posztó kabátot; a szolgálóknak meg tunika kell. — Bazár után tudakozódnak a szivargyári virginiák is, kik a rőfos kereskedésekben csak úgy válogatnak, mint a piacon a vadkörteben.

És ha már van bármi úton-módon szerzett gazdagság, mit rangnak tartanak, mi természetesebb, mint hogy ennek megfelelő cím is szükséges. Címekőség egyik jellemző tulajdonsága városunk lakosságának. Annyi itt a „Herr von“, mint Bécsben a „doctor“, s annyi itt az olyan „nagyságos“, kit e cím nem illet meg, mint sehoh másutt. Elfogadják, sőt hizig bele csak nem minden kaputos

. . . Csoda-e azután, ha némelyekkel szemben a történetesen meggazdagodott polgárok is, kivált ha kissé fennhéjázók, ugyanazt hajhászszák. És ha egy kovácsnét a pap maga elég gyarló a templomi szószékéről, „nagyságos asszonyoknak“ hirdetni, mintha már a ki gazdag, e miatt megkövetelhetné ama címet: akkor joggal illeti meg a paraszt Kubót is Dreynovában, ki első virilista lenne, ha olvasni tudna; akkor a sok dúsgazdag zsidó rendre mind nagyságos lesz. — Ez pedig képtelenség oly országban, hol a kiváltságok megszüntetésével mindnyájan egyenlővé téteitünk az alsó néposztályal. Csak is gazdagsága érzetében fortyant fel itt egy magánzó, midőn valami szegényeb sorsút nagyságotni hallott: „mit — ugy mond mellét verve — én vagyok a nagyságos!“ Igen, ha valamit kitanult és hivatalos állás foglalt volna el. — És ha nem a gazdagság nagyságotlatik, hanem a kovács mester-ségi rang, akkor a többi iparosokat szintén ezen cím illetné meg rendre. Már pedig az igen furcsán esik ki, midőn pl. egy „meisternét“ az idegen folyvást nagyságotlván, mibe az csak ugy hizott: oda jö az inas e szavakkal: „meiszterné asszony, a meiszter ur küldött . . .“ s elfoszlik az uszarkodási tünderkép. — Kit előbb keresztnéven hívtak, most legalább is „Herr von“, mint valami lovag, vagy „Frau von.“ A jól öltözött cigány legalább is „pán urozeni“ (nemzetes v. tekintetes ur), a zsidó vezeték nevével szomszéd ur; parasztoknál a „komám uram“ járja. — Az inas, mint aspirans: „ifju ur.“ Ki nem ur nálunk? egyedül Nemour, ha ide vetődik, vagy őt amice-nek hívják?

Ennyire vittük a titulusok dolgában.

Tanádi.

A selmeczi erdő s körpolgárság története.

(Vége.)

B. a II. negyedben.

17. Zsembery László örökösének (Marschalko háza 4/II. sz. a.
18. Keviczky Ferencz örökösének háza 5/II. sz. a.
19. Kachelmann János örökösének háza 6/II. sz. a.
20. Schuster Antal háza 7/II. sz. a.
21. Trattner Gottlieb háza 8/II. sz. a.
22. Heyder Antal háza 9/II. sz. a.
23. Evangélikus iskola épület 10/II. sz. a.
24. Heinec Emilia háza 11/II. sz. a.
25. Wnautsko Ferencz ill. Hankész háza 105/II. sz. a.

C. a III. negyedben.

26. A felső major 1/III. sz. a.
27. Murgács Albin háza 19/III. sz. a.
28. Heim Antal háza 20/III. sz. a.
29. Schulcz Samu háza 21/III. sz. a.
30. Zindl Aurelia háza 22/III. sz. a.
31. Urban János háza 23/III. sz. a.
32. Burjan János örökösének háza 24/III. sz. a.
33. Takarékpénztár épülete 25 és 26/III. sz. a.
34. Pischl Adam háza 27/III. sz. a.
35. Scharff Nándor háza 38/III. sz. a.
36. Szumrák v. is az u. n. Fritz háza 29/III. sz. a.
37. Gerscho György háza 30/III. sz. a.
38. Városi pince, melynek jogositványa az úgy nevezett alsó majorra 104/IV. sz. a. átruházott.
39. Lanko József háza 32/III. sz. a.

40. Bányatörvényszéki épület 33/III. sz. a.
41. Scheimer Antal háza 34/III. sz. a.
42. Trattner Mihály háza 35/III. sz. a.
43. Priviczky Ede háza 36/III. sz. a.
44. Zmeskall Lajos háza 37/III. sz. a.
45. Zdeinek öröksők háza 89/III. sz. a.

Habár az itt elősorolt házak közül ez időre csak is 25-ben gyakoroltatik tényleg a korsmáltatás joga, a szabályzatba azok is vétettek fel, melyekben most nem méretik ugyan bor, melyek azonban e jogosítványval mindég felruházva voltak s azzal előbbi időkben éltek is.

Visszatérve magára a tervezetre, kiemelendő, hogy abban a körpölgárság jogi személynek (Juridische Persönlichkeiten) jelentetik ki, melynek ügyei esetről esetre a közigyelés, a képviselő (representans) s a jegyző által intéztetnek; kiemelendő továbbá, hogy ezen szabályzatban a bányavasszeszték 109 frt. 20 król 54 frt. 60 kr-ra leszállítottatni ajánlatik, oly kép, hogy ki ezt bányaköltség jegyekben (Köstenzetteln) ki nem mutathatná, azt kész pénzzel is pótolhatja, mely utóbbi esetben az ekkép bejövő kész pénz az egyesület pénztárába bevételzetik, s a közigyelés határozata folytán bányaművelésre fordítottatni fogna; ki ezt elmulasztaná, annak üzlete a városi kapitányság által zár alá vétetik s mindaddig ez alatt tartatik, míg kötelezettségének eleget nem tesz. Nevezetes újításnak tekinthető azon intézkedés is, mely szerint azon esetre, ha illető körpölgári ház egyesületek s egyéb erkülesi személyek birtokába kerülne: ezen birtoklás tartamára a bormérés jogosítvány nem gyakoroltathatik ugyan, de feléled, mihelyt az más honpolgár mint egyed tulajdonába jó. Minek indoklása abban leli megoldását, hogy így egyes testületek által a bormérésre egyeduráság vegyekoroltathassék.

Továbbá noha a már előadottakhoz képest a bányaköltség hiánylata kész pénzzel is pótlottatni tervezetik, mind azon által ezen szabályzati tervezet azt is ennucciálja, hogy a bányaművelési költség egyszer s mindenkorai megváltása kész pénzzel meg nem engedetik, miután e szabályzat a continuitás elvén alapszik s az intézmény ős időktől fennálló célját a bányaművelést ez uttal is szem előtt tartván, azt leginkább a körházpölgárok közvetlen érdeklődése s közvetlen bányá ipara által vélté biztosítani.

Ezen projectum az eddigi rendezéssel szemközt annyiban is némi haladásnak tekinthető, a melyben annak kijelentése mellett, hogy a bányavasszeszték kimutatása az illető körházi tulajdonosának dolga-eggyuttal azt is megengedi, hogy a költség kimutatására a korcsma üzlet netáni bérlője is szoríthatassék, ha t. i. a háztulajdonosa s a bérlő között ez iránt létre jött egyezmény az illető hatóságnak kellő időben bejelentetik; mind azon által ily esetben

is a háztulajdonos a bérlő kötelezettségének pontos teljesítéseért felelni tartozik.

Azon főbb tekintetek elősorolása után, melyek a szabályzatki javaslat leglényegesebb tételeit képezik, magának a javaslatnak kritikájába bocsátkozván s azt a eddigelé fennállott rendezéssel összehasonlítván, ki kell emelnünk, hogy az újnak jellemvonása abban találja legerősebb kifejezését, hogy nagyon mereven ragaszkodik a multhoz, s a jogfolytonosságot szem előtt tartva a régítől csak igen kevésben különbözik. Minek azonban igen természetes oka van. Egy a multhól egészen eltérő organismussal a régít felcserélni akarni, csak ott lehet, a hol a multon gyökeredző érdekek a netán szabadabb, a privilegiált álláspontra nivelizáló, s a magánérdektől ment közteteketeken alapuló új jellemny által meg nem sértenek esetleg kárpóltatnak. Minthogy pedig ezen kedvező időpont a selmezi körházpölgárookra ez idő szerint még ben em állott, igen természetes, hogy ők kellő s méltányos biztosíték nélkül privilegialis álláspontra fel nem adhatták, s reform tervezetükkel a szabad ipari igényeinek, valamint a bormérésrel összefüggő egyéb u. m. rendőri, népesedési tekinteteknek meg nem felelhetek. Hogy az ezen irányban mérvadó közteteketek érvényesüljenek a mostani kor s haladás félreismeretlen követelménye; mind ennek létesítése azonban csak úgy lehetséges, ha a kisebb királyi haszonvételek a közteteketek által korlátolt szabadverseny szemellenben országos törvényvel szabályoztatnak, s azok eddigelé élvezett, s kiváltásgolt természet megszűnttetetik. Míg ez be nem következett: a bormérés egyébkinti szabályozása kielégítő nem lehet. Hogy pedig mennyire kívánatos lenne ez az itteni viszonyokra tekintve, már azon körülmény is igazolja, hogy a körházpölgári intézmény jelen vagy a javaslatba vett alakban legközelebbi célját, vagyis a bányá ipari előmozdítását sem éri el; miután a körházpölgárok — mint olyanoknak hozzájárulása a bányaműveléshez, tekintve a napról napra szaporodó szükséglet emelkedettségét, sokkal csekélyebb s rendezetlen voltánál fogva arra sem való, hogy attól nagyobb mérvű lendítést várni lehetne.

Minthogy azonban ezen intézmény különben kívánatos megszüntetésének fenebb jelzett előfeltételei mai napság még be nem állottak, s így csakis a megvő állapot az irányadó, a felhozott javaslat is csak ezen szűk körben mozoghatván, teljes perfectióra nem emelkedhetett.

Sokkal fontosabb azonban azon kérdés, hogy vajjon mi történék jogszérüleg a körházi intézménnyel s az ebből eredő jogosítványval azon esetre, ha a kisebb királyi haszonvételek megszüntetnének? s vajon ezen esetben ezen jogosítvány is ugyan azon szabályozás alá vétetnék-e?

Tárcza.

Emlébeszéd.

Tartotta Händl V. ev. lelkes, Selmezbányán febr. 16-án.

„Deák Ferencz meghalt! E megdöbbenő hír villámgyorsasággal futotta be az országot, pár nappal ez előtt, — futotta be — mondhatni a mivel világot. Egy hosszú fájdalom-kiáltás volt az, a mely egész hazánkat betöltötte s elfojtotta a szót a nemeskelő s mélyebb érzelmi hazafiaknál s nem engedte egyhamar kifejezésre jutni a vonagló szív érzeményeit. S a mire a megdöbbenés bönítő ereje alább hagyott, sietett mindenki köteyleinek kifejezést adni. Minden hazafias lélek toltá magától a gondolatot, hogy a vett hír való lehessen, szerette volna cafolatát hallani, — kereste megnyugtató szót minden vele találkozóán. — De hiábavalónak bizonyított minden abbeli törekvés. A rideg való győzött s győzelmé könyveket facsart, a vesztesség súlyát mélyen érezők szeméiből s hazafui gyászba egyesítette mindnyájokat. Mert általános s közös volt az érzet, hogy a hazának nagy halottja van! — Igen, éreztek mindnyájan, kor, rang s nem külömbösgé nélkül, hogy halottunk van. S vetekedve sietünk a fájdalomnak kifejezésé adni; — vetékedve sietett az ország, (legalább képviselői által), a nagy halott ravatalánál letenni a végső tisztelet adóját. — E tudat enyhítette némileg a fájdalmat, s mi tagadás benne, jól esett lelkeinknek megtudni, hogy a társadalom legkülönbözőbb rétegei s köréi, kezébe a tróntól, le az utolsó kunyhóig, egyenlően, v. legalább képviselőiknek is, — S ha mind — E végtisztelet tiszteletet szerzett a tisztelgőknek is. — S ha mind — E végtisztelet is a gyászt; az elvesztőlő eredő sajongó szívben, nem találja benne orvosságát, — nem a koszorúk százaiban, a melyek a gyengéd részvét s közfájdalom jeleül ravatalára letették, — nem, azon alapos reményben, hogy a nemzet kegyeletéből nem sokára, a nagyhoz méltó emlék fogja hirdetni porhüvelyének helyét s lelki fönségéhez mért érszobor, dacolva az évszázadokkal, a késő utódoznak is, e népre nézve soha el nem évülő érdemét. — Ezt bizonyítja jelen közfájdalom szülte közös gyásztiszteletünk is! S évek múlva is csak sajgó kebelled gondol majd minden igaz hazafi, a szenvedett nagy vesztésre.

S a ki, ennek utánna is, hirdeti fogja el nem évülő érdemét s a ki főkönyvi szívébe fogadja azokat, lehetetlen, hogy mindketten fájdalomtól mehatottan, ne gondoljanak a gyászoltnak végnapjaira, perce-

ire, végtisztelesre; — ne gondoljanak egyszersmind némi büszkeséggel arra, hogy ő mek volt; — ne gondoljanak elégtelen az örökségre, melyet édes hazánknak hagyot?!

Igen, k. Atyf! k. gyász gyülekezet! e jelen gyász alkalomán is, midőn a vesztesség kinos érzete a nagy ember, honfi, tudós, államférfi és keresztény halálában szötte lelkünkig ér, — jelenben is mondom, a sajngó szívbe legjobb orvossága azon gondolat, hogy jól lehet, mi őt nem látjuk, mégsem vesztettük őt; hogyha bár eltávozott, még is velünk marad, hogy szellemi hagyományainak örököse a haza s munkálkodásának kincse már is átment részöl általa szeretett nemzetének birtokába. — Mi is az tehát, a minek örököseivé lettünk, — a minek örököseivé kell lennünk?

Jertek szakasszuk fel e nagy ember végrendeletét s lássuk közelebről! mit örököl a haza e naggy fia után, — a ki ezután is, ez szent meggyőződésem, mint vezérlő tűzszlop járni fog a nemzet előtt?!

Ha végrendeletését jól értem, örökölünk kell mindenek előtt jelleméből, nemes büszkeséget.

Minden valódi emberi nagyságnak alapja a jellem. Az általunk gyászolt nagyságnak alapját ugyanígy jelenne képezi. A jellem! a kebelnek ama csodás és titkos ereje, mely azt eszközöli, hogy a jellemes, hű marad magához, az élet minden viszontagságai között, hű elveinek; soha ömehagzudalásba nem esik; — a kísértet csak neveli igaz becsét; s ha felvitetik a kísértőtől a megpróbáltatás hegyére, — fel a csúbitás magas szédítő bérceire, a hol megmutatván neki a föld birodalmát, azt mondja: mind ezeket neked adom, ha leborúlsz előttem s engem imádsz! — a nagy jellem azt feleli: távozzál tőlem sátán! Sem fényes diadal-kapuk, sem a szomorú Golgatha, sem a hosanna, sem a feszítsd meg kiáltások, meg nem nyrik, de el sem rettentik. — Örömben, fájdalom-ban, megtartja hűségét, megzilárdóságát. Elmondhatni róla, hogy feje szédülés nélkül állja ki a nagyságot s szeme hunyorítás nélkül a dicsőség vakító sugarait; — kebele pedig panasz nélkül tűri a sors legkeményebb csapásait. Az ilyen jellem biztosíték az emberben, de biztosíték az emberiségre nézve is, hogy a hideg számítás el nem nyomja a gyengéd emberi indulatokat, a gondolkodó ember az érző embert, a fej a szívet; — láthatlan de legjobb ellenő, a mely a hatalmat tévútra nemni, erejével vissza élni nem enged, — inkább tűr, mint megtorol, inkább feleml, mint eltipor.

Ilyen jellem vala az általunk gyászolt nagy hazánkia. Mikor pedig valamely népek ilyen fia van v. volt, ki sorsát intézte, arra méltó dicsékvéssel tekinthet mindenha. S a mit a nemzet jelleméből örököl, az

Nem lehet szándékunk e helyütt azon két elvnek természetét fejtegetnünk, mely szerint a bormérés megváltása gyakorlatilag oly kép szokott eszközöbe vétetni, hogy az vagy az állam által, vagy az illető községek által megváltatik. Elég annak megemlítenie, hogy minden előjog (privilegium) megszüntetésével káröltva annak kárpótlása is jár.

Miért is azon kérdés, vajon a körházi, kiváltságos kedvezmény netáni megszüntetéséért a körházpolgárok kárpótlást kívánni joggal bírnának-e, már ezen szemponttal fogva is igenlő megoldást követel, miután e mellett ugyanazon érvek hozhatók fel, melyek a földes úrnak e tekintetbeni kármentesítését indokolják.

Eltekintve ugyanis attól, hogy mindkét rendbeli jogosítvány, a körházpolgároké ép úgy mint a földesuraké, ugyanazon jogalapon t. i. privilegiumon nyugszik; mivel sem igazolható jogcsorbítás s így felette nagy igazságtalanság volna, kárpótlás nélkül a körházpolgárok oly jogát megszüntetni, melylyel azok nemcsak az államnak jelentékeny szolgálatot — habár csak közvetve — tesznek, hanem e mellett magánjogilag is igen nagy terhet viselni kényszerítvük.

Továbbá figyelemre méltó azon körülmény, hogy a hűrházak jelenlegi birtokosai nemcsak a ház, hanem az azzal járó jogkezelvény értékét is megfizették, midőn annak tulajdonát megszerzték; végül, hogy kellő kárpótlás nélkül nemcsak ők, hanem a körházak esetleges jelzálogos hitelezői is a hypotheka ily jelentékeny ár csökkenése mellett, követeléstik teljes kielégítésére kilátásuk nem levén, érzékeny veszteséget szenvednének.

Azon ellenvetés pedig, hogy ép azért, mivel a valdbürgeri jogosítvány a mint nem gyakoroltatik, s a bányavesztés ki nem mutatattik, megszüntetnek tekintendő, kárpótlásra igényt nem ad, annál kevésbé, mivel a bormérés felhagyásával maga a teher is megszűnván már ez is kárpótlás — csak azon esetben mondható igazoltnak, ha a már régóta beszüntetett bormérésért kárpótlás követeltetnék. Ellenben akkor, midőn e jogosítvány szakadatlanul s hosszú időn át gyakoroltatott nemcsak méltányos, hanem igazságos is, hogy esetleges s aránylagos kárpótlásban részesítsessék.

Szlamka József,
városi főjegyző.

Deák Ferencz

Selmeczen f. hó 16-án felléltott ravatalát a selmeczi lelkes nők egy szép koszorúval díszítették, s e koszorúért járó kiadásokat gyűjtés utján fedezték.

Krausz Emma urhölgy ivén aláírtak:

Goldbrunner Anna és Berks 2—2 ft.; Alman Magdolna, Nyitray Vilma, Máltás Gabriela, Heyder Laura, Z. Z., Liszt

Amalie, Jeanette Bernhardt, S. Kachelmann, Anna Lauko, Felbermayer Mari, Kabina Paula, Gellér Irén, Lindmayer Ernestin, Stankay Róza, Wankovits Lenke, Tibély Auguszta, Krausz Elise, Aschner Ilona, Fiedler Magdolna, Szlamka-Rózahegyi Anna, Ocsosvsky, Sántha Mária, Kachelman Esther, Felsenfest Hedwig, Cerva Susanna, Mayer Emilie, G. Gerzso, Krausz-Horváth Emma, Bergfest Ottilie, Gyurkovics Izabella, Priviczky Emma. Zaffiry Udvardy Berta 1—1 ft. Összesen 36 ft.

Pöschl Lujza urhölgy ivén:

Pöschl Lujza, Schenek Mária, Farbaký Piroška, Kerpely Paula, Schreder Antonia, Litschauer Mária, Soltz-Heinez Emma, Chrismár Camilla, Lehoczy Bertha, Winkler Emilia, E. Heinez, Mihálka Irma, 1—1 ft.; F. Hermann, Fekete Anna, Soltz Aranka, Nikel Paula 50—50 kr. Összesen 14 ft.

Richter Mária urhölgy ivén:

Pécs Emma 5 ft., Margótsy Anna 2 ft., Kraft Fanni, Rónay Amália, Johanna Kachelmann, Rombauer Susanna, Szitts Emma, Richter Mária, Händl Vikta, Szlamka Mária, Kostensky Georgina, Titze Henrietta, Richter Paulina, Dr. Tóthné és Anna von Lewitzka 1—1 ft.; Szappanos Mária, Huszár Mária, Kriszta Anna, Wilkolinszky Fanni Mialovich, Beitrok Babetta, Schmutzer, Teller, Pachmayer Sarolta, N. N., Schmidt Vilma, Kausch Julie, Oszvald Emma, N. N., Liszky Ilona, Lechner Lujza, Gruber Mária, Dettrich Ida, Platzer Fanni, Janovich Gyuláné, Teluch Mária, Szép Mária, Colimásy Anna, Pachmayer Amália, Déyer Evelina, Binder Anna, Mrva Borbála, Habel Józsefné, Hrencsik Berta, Tenczer Róza 50—50 kr., N. N. 60 kr.; Schmidt Emilia, Nigriny Anna, N. N. 20 kr. Összesen 36 ft. 60 kr.

Selmecz 1876. Feb. 24.

Tisztelt szerkesztő úr!

Az 1876-ik évi Február hó 9-én megtartott „Segély-egyleti” bál alkalmával következő felülfizetések történtek:

Mednyánszky Agatha báróné	10 ft.
Sigmondy Vilmos	10 "
Hoffmann Sándor	5 "
Dr. Tóth Imre	3 " 50 kr.
Szentinger József	1 " 50 "
Mayer József	1 " 50 "
Kolbentayer Ferencz	1 " 13 "

Összesen 32 ft. 63 kr.

A midőn ezen fentírott összevet nyugtázásával, azokért köszönetünket kifejezzük, — nem mulasztjuk el ez alkalommal hálás köszö-

net nem lehet más, mint azon nemes erkölcsi büszkeség, mely alapja lesz azok törekvésnek, hozzá mind inkább hasonlósá válni

S csoda-e aztán, hogy példáj, élteke munkás lelkesedésre loh-bantja nemzete fiainak kebelét — lelkes munkásságá ragadja, az utódok sorában, legalább azok jobbait. — Miből is meríthetnek buz-góságot, lelkesedést?! Szegény nemzet az, a melynek nincs ily értelemben kire néznie, gazdag ellenben az, a mely mennél nagyobb számmal bír ilyen előképeket stb. — Ám sok és nehéz küzdelem, önfeláldozás és hűség, mely egy v. más nagy fiának útját jeléli, fellelegíti a szemléző szívet s megtermékenyíti azt áldásos munkássággal. Minden nyom, melyen járt, minden alkotvány, melyet épített, minden tárgy, melyet meg-illetett, minden emlékezetes szó, melyet mondott, erősítő, elragadó, lelkesítő hatalommal bír, — elannyira, hogy még az alszékony, az önző is feleszmél s azon meggyőződésre jut, hogy az ügy, melyet a nemzet nagy fia szolgált szent ügy, — hogy a hazá nevének, a melyért élete nyugodalomát s boldogságát oda adá, szentnek és tisztelnek kell lenni!

Ilyen lelkesedést gerjesztett jelenben is, az általunk gyászolt nagy hazánkia.

Te pedig mindenség Őra, hatalmas Isten! eszközlöd, hogy a meg-boldogultnak szelleme, ragaszkodást, hűséget s honszerelmét gyulasson az utódok kebelében, a legközelebbi időig; — eszközlöd, hogy szellemének hatalma, magába szedve a lelkesítés az alkotókészség minden erecskét, mint hatalmas folyam öntözgesse édes hazánk virányait, az közboldogulás, mindnyájunkat egyírtán érdeklő terjedelmes mezejét! — Tanítson példája, tűrni, munkálni, alkotni!

Csak akkor s csak így bizonyíthatunk magunkat méltóknak s érdeme-seknek azon gazdagság öröklésére, a mely munkásságából reánk már is háromol. Kérdelek sáfán, hogy miben álljon azon reánk szállott gazdagság? Ne kérdezd! Avagy nem tudnád, hogy ő éretted is fíradott, hogy ő miattad is nélkülözött; — hogy ő éretted is fíradott a midőn azt a nemzet érdekében tette, hogy ő miattad is nélkülözött, a midőn ezt a gyakorlat, hogy a nemzetet gazdag legyen, szellemi és anyagi kincsekben. Ezen nagy és szent munkában mintegy elvesztet egyénisége minden igényeivel. — Űgy hogy nehéz megmondani, miiben vala nagyobb, munkásságában-e avagy igénytelenségében? Nagy vala ő mind kétben! Becsületlen munkában lankadni nem tudó egész életét, tőke gyánánt fektette be, hogy az nemzetének kamatozzék. Vetett s nem gondolt arra, vajjon a gondviselés engedi-e megélni-e az aratást?

Küzdött az irigységgel, a rossz akarral s a tuncysággal s jó Istene, megengedte érnie az eredményt. Itéljenek felőle, — a kik magokat illetékeseknek tartják, bármiképen, anyvi bizonyos s kétségbevonhatlan,

hogy az elért eredmény által, új források nyíltak meg s a nemzeti élet megindult, mint soha az előtt. Legjobb bizonyosága ennek, az ellentábor megtörtént feloszlása, melyet nem hatalom, nem a meggyőző szó, de az elért eredmény, a siker hódított meg és szegődött mindenkor tiszta, — soha általa be nem szennyezett zászlójához!

Ez költötte fel még inkább nemzetünkben az ünbecsérzetet; — ez szerzett nemzetünknek kifelé is nagyobb becsületet.

Mind ez pedig az ő munkásságából reánk maradt gazdagság; — a melyt mind mi, mind pedig utódaink nem fogunk könnyelműen elfe-csereelni, hogyha a nagy ember legnagyobb képességé, — az adott példa után indulva, — a vallásosság s hagyományának legdrágább kincsére a tiszta erkölcsös törekvésünk! — Az általunk fírdalmasan gyászolt nagy hazánkia elismerte, hogy minden ország támasza talpköve a tiszta er-kölcs s gyakorolható tanuszkodott ennek igazságáról. Így fényv vált nála is azon történeti igazság, hogy a legnagyobb emberek, — a leg-bőlebbé elmék, vallások; ha nem is szabad azokat, valamely felekezet vallásának szűk mértékével mérnünk! Mert ők rendszeren föltötte állanak; — de bizonyos az, — mondjon a világ bármit, minden földi emberi nagyság hiányos vallásosság nélkül! — Ha Memnon-szobor épít is érdemeidből, — hiányos az, mert csak a tiszta erkölcs sugarában szálal meg az s leszen igazán fénylő. — A legtekélyesebb kép is hiányos marad azon két alapponán nélkül, melynek neve: szeretet és jótékony-ság!

Hogy ezek pedig mennyire meg vannak a gyászolt képében, ezt nemcsak azon ismeretes élet vonása bizonyítja, hogy a nemzetet — kü-lönösen pedig annak kicsinyjét valotta kedves családjának, — de sze-retetteljes gondoskodása ez utóbbiakra, élete végóráiban is kiterjedt!

Ezeket szem előtt tartva, — ne távozzunk el tőlünk az oly sokszor elhagyott édes anyát a vallást, a mely az élet hányatásai után, felvesz gyöngéd ölebe, vigasztal, felemel, enyhít, megnyújtat. — Így leszünk Deák Ferencz-nek örökösöivé; — különben végrendekezése nem szól reánk; így s csak így teljesül az, hogy élete a nemzet életévé, hogy erőnye a nemzet erőnyévé, története a nemzet történetévé váljék. Segíts meg benne, urunk és Istenünk, élet és halál ura! hogy az általunk sziv szerint gyászolt jellemé, példája, munkássága s vallásosságából eredő nemes büszkeség, lelkesltség, gazdagság és erkölcs legyen mind-nemha e nemzet öröksége; — pótoló ki, ha lehet veszteségünket s a kit mi erőtelven halandók, — porladó koszorúkkal s földi dicsőséggel koronáztunk meg, azt dicsőítsd meg tenmagadnál romolhatlan dicsőség-gel a te sz. országodban. Amen.

netünk nyilvánítani azon nemes keblű hölgyeknek, kik a f. hó 9-én megtartott „Segélyegyleti bál” alkalmával rendezett „Kisorsolást” — becses nyeresémi tárgyak beküldése által — elősegíteni szivesek voltak.

Egyuttal tisztelettel felkérjük a 317, 544, 869, 825, 244, 705, 145, számu — sorsjegyek tulajdonosait, hogy nyeresémi tárgyak átvétele végett (az akad. segélyegyleti elnökségnyél) legkésőbb April hó 1. napjáig jelentkezn sziveskedjenek, mert a meghatározott időntul a nyeresémi tárgyak a „Segélyegylet” rendelkezése alá mennek

az akad. „Segélyegylet” nevében:

Várady Gyula
segélyegyleti alelnök.

Irodalom.

„A túlvilág komédiája” című hat szakaszos költeményére hirdet előzetést Koroda Pál. — A mű első öt szakasza jobbra a modern eszmekörből merített költői mozzanatokban tárja elő a kétségeket a hittan által hirdett túlvilág iránt, míg a hatodik a költői megoldást kísérl meg.

Bár a költemény csak egészen érthető meg, töredékeit is hozták egyes lapok; többi között a „Pesti Napló”, mely a bemutatott részletnek „gondos formát, tiszta nyelvet és tartalmaságot”, szerzőjének pedig „ritka szép költői tehetséget” tulajdonított.

A csinos kiállítású könyv március hóban fog megjelenni. Az előfizetési pénzék (példáyonként 1 frt.) szerzőhöz Pozsonyba (konvent utca 353 sz.) küldendők. Hat előfizető után tisztelet-példány jár.

„Magyar írók névtára” című életrajzi és könyvészeti adatgyűjtemény jelent meg a napokban Pozsonyban Nirschy F. könyvnyomdájában. Szerkesztők Moench Károly s dr. Vutkovich Sándor. — A „magyar írók névtára” időtani rendben, napok szerint van egybeállítva. A szerzők azonban nemcsak összegyűjtötték, egybevetették, hanem részben meg is bírálták az írók születésének s halálzásának éve, napja s helyére vonatkozó adatok hitelességét; — közlik lehető teljességgel, az író élet nevezetesebb mozzanatait magokba foglaló adatokat, melyek folyóiratokban, tudományos művekben s itt-ott elszórva megjelentek, vagy melyek magán uton, egyesek megbízható közléséből jutottak tudomásukra. — Bár a szerzők több nevezetes írók kihagytak, mindamellett fontos szolgálatot tettek e művökkel a magyar irodalomnak. — A mű ára 3 frt. 50 kr.

Különfélek.

— Vettük a pozsonyi kir. akadémia tanárainak a vallás- és közoktatási minster elé terjesztett emlékiratát egy Pozsonyban föllátnadó Deák Ferencz egyetem tárgyában. — Ezen egyetemenk, mint a nemzeti közszellem hatalmas kifolyásának a tudomány bugyó hirdetésé mellett egyik főhivatása az lenne, hogy a nemzeti szellemet folyton éleszse és terjeszse, hogy a külföld vívmányai alapján ne csak a tudomány nemzeti irányát ápolja, de egyuttal hazafiakat és magyarokat is neveljen, kik a vesztély idejében a magyar nemzetiség legyőzhetetlen bástyáit képezétek. Ott kell tehát emelni a nemzeti szellem ezen hatalmas várát, mely a nagy hazafi nevével kölcsönzi erejét, hol legközelebb áll a vesztély, hogy a tudomány és cultura életető kincsével lassanként a nemzeti szellem iránti közöny mérge is beszivárog. — A maximum, mit ezen egyetem fellátlása igényel 55,000 frtot tenne.

— Ez év „szűkő napján” Aschner Mór — közbecsülésben álló — helybeli polgár által dúz esteli lakoma adatott, melyre többnyire D. P. volt képviselőjelölt pártyához tartozott „madadorok” voltak hivatalosak. Képviselő volt ott a helybeli kir. törvényszék két bírāja által, a város főpolgármestere, főkapitánya, egy tanácsnok, főügyésze, főorvos és főjegyzője, a helybeli szivargár igazgatója és a vendégszeretéről ismeretes házi ur több barátja. A szűnni nem akaró éjzenések között mondott magyar és német áldomások oly sürűn válták fel egymást vagy két óra hosszág, hogy annak végét az ablakok alatt — Mátyás napját megelőző estén az akkori fagyos időben — bevarni nagy feladat lett volna. s így mi csak is az ott jelen volt jó barátunk előadásra után tudtuk meg: hogy mindenk előtt S. J. kir. törv. bíró mondott egy alkalmi jó felköszöntést B. Majthényi László megyénk és városunk igen tisztelt főispánja és Dacsó Pál urnak egészségéért, mint távollévkért, „kiket a haza boldogulása iránti hazafiai pártalan érdekeltség vezérel, és kiket — mint az igaz ügy hű barátait — az egész társaság büszkén magacínak vall.” Ugyan ő emelt továbbá polharat a vendégszerető házi úr és annak családjáért. — Csak ezután indult meg igazán az áldomások zápora, mely a künn uralkodó erős fagyval vetekedve két óra hosszág a legkedélyesebben folyt le; de valamint minden jónak, úgy az estélynek is vége szakadt éjfél utáni egy óraker. Csak az a kár, hogy az ott levő jó kedélyű fiatal hazafiak az estét nem a „szűkő nap”-hoz megfelelően fejezték be. Bizony pedig nem ártott volna szerintünk a kellemes házi urhölgyet egy kevéssé kipróbálni. — Akkor talán nekünk is szotyant volna kedvünk — az itteni farsangi szokás szerint — néhány álarozos barátunkkal e vidám társaságba besompolyogni.

— Allig tünt le a láthatárról a cultura fölkenntje: a Warte im Norden, már új ellenfele akadt a „Selmezz”-nek: és pedig oly merész ellenfél, mely sippal, trombitával gyűjti előfizetőit. — Az akad. ifjuság nehánya ugyanis a néhai schacht módjára a farsang utolsó nap-

ján „maszkuzug”-ot rendezett, melynel a tűzoltók, cigányok s egyes helybeli notabilitások sikerülten utnozva szerepeltek s a „Selmezz” nagy alakban szerkesztőjével: Vörös Franzival együtt a menet előtt kiszegelt. — A többi utánzat régi, elcsépeolt volta miatt nem okozott feltűnést. — A reverendák páternek, mint halljuk nem volt szabad a kávéházat: a rendező ifjú gyűléjét elhagyni; mi jó is volt, így legalább nem adta magát elő a tavalyhoz hasonló erkölcsértó jelenet. — A kávéház körül nagy számu közönség gyűlt össze s a rendező ifjak társai is kevés kivétellel talpon voltak.

— Ugyancsak hushagyó kedden a budapesti egyetemi ifjak is talpon voltak — azok kivételével, kik a munkában kúdtótek — hogy a hajlék, eelem s ruházat nélkül maradtakat a fagytól, éháltól megmentétek.

— Fővárosunkban a pesti-külvárosi bérkocsisok ez idén nem tartottak maszkuzugot.

— Selmezz város havi gyűlése a vásár miatt f. hó 13-ára halasztottat.

— A besztercebányai casino kitiltotta köréből a „Nár. Novinyt.”

— Korponán nem rég uri bál tartott, melyen csak urak voltak jelen s utána egy polgári bál, melyen egy úr sem volt jelen. Hecze hecz.

— Lapunk szerkesztője ellen egyszerre két sajtó pör van indolban; Miért? mert sokan azt gondolják, hogy egy vidéki lap szerkesztőjének csak az általuk készített és fűjt nőtára kell ropni a táncot.

— A magy. kir. belügyminister valamennyi törvényhatósághoz felhívást intézett könyör-adományok gyűjtésére az árvízkarosultak részére. E felhívás bizonyára visszhangra találand az ország minden részében. — A felhívásban hangoztatva van, hogy segítni kell még pedig gyorsan segíteni a hol lehet s a monyit csak lehet, a segedelem által életet s bizalmat önteni a csüggedőkbe, hogy a létért való küzdelmet saját érdekükben s közvetve a haza javára újra és sikerrel megkezd-hessék. Az első magyar ember a király és hazánk nagy asszonya a királyné dicsően jelölték ki az utat, melyen haladnunk kell. — Kövessük az irányt, a melyet kijelöltek, áldozzék neki tehetsége szerint, adjon sokat, a kinek sok adatott, és adjon, a mennyit adhat az, ki kevéssel bír.

— A Gartenlaube-ban a Klapp Mihály által Gödöllőről irt hírhedt cikkben a többi közt az volt mondva, hogy Gödöllőt megverték a mágnások, ki nem fizették és ugy ajándékozták a királynénak. Itt tehát eltekintve a királyné személyét sértő egyebek dolgot, három hazugság volt elmondva egy pár sorban. — E német lapot a bécsi Reichsrathban képviselt valamennyi országból kitiltották.

— A selmezi konventbál tiszta jövedelme 410 frt.

— A pozsony kerületi ipar- és kereskedelmi kamara az ipar-törvény módosítása iránt a földművelés- ipar- és kereskedelemügyi m. k. ministériumhoz intézett felterjesztését Selmezbánya városával is közölte pártolás végett. — E felterjesztés később ismertettük; most csak azt említjük meg, hogy stílusa feltűnő ros. — Aljon itt a következő: Azon szembe ötlő visszalépés, mely hazánk ipari osztályokban mint működés és üzleti képességre, mint pedig ezeknél folytán az anyagi viszonyokra nézve, napról napra nagyobb mértékben nyilvánul, oly világos s az eziránt felmerülő nagyobb terjedést elfogadónak szamosok oly szamosak és mivel alaposok, oly ingerültek, hogy az ezen osztályok érdekeit előmozdításra és gyámoltására hivatkozott közegek figyelmét kikerülhetnének és ezek, a baj tovább további terjedésnek gátvésére, valamint az érintett vesztélyes állapotok jobb utra térsi kísérletére, minden erejét reá fordítani nem igrékéznének. — Ezek óta népgazdászati viszonyokra nézve általában bekövetkezett kelemetlen körülményezések ellene törekedni, és ezeket legyőzni, erre ugyan emberi fölvetéseknek és előkészületeknek hatálya ki nem tel stb.

— Horváth Mihály püspök s pest-belvárosi képviselő egy hét óta fekvő beteg. Egy elesés következtében oly erősen megsértette a lábát, hogy dr. Kovács Sebestény még vagy kétheti fekvést ajánlt neki. Horváth ezelőtt egy héttel az Al-Dunason, a plebánia előtti téren este, hazamenet egy a járdára kinyuló gerendában megbotlott, s oly szerencsétlenül elesett, hogy a szálfa élen mindkét lábánszárny súlyosan megsérült. Baja tehát kellemetlen és hosszadalmas, de nem vesztélyes.

— Halálozás. Friedler Frigyes báró, a herczeg Wasa Gusztáv 60. gyalogezred ezredese, f. hó 1-én meghalt Egerben. A jeles katoná, a kitűnő műveltségű s tudományú férfiú az egri szegények valdó atyja, s valdó honpolgár csak 49 évet élt. Eger polgárai öszinte részvétel osztoznak a fájdalomban, mely az általán szerettett férfiú halála által családjára, honi ezredünkre s mindnyájára nehezült, kik őt szeretve tisztelték. Temetése márcz. 3-án délután 4 óraker volt nagy részvétel mellett.

— Egy bakabányai csavargó Selmezzben a városház folyosóján mult csütörtökön este melibe lötte magát, — mivel — niint ő mondja — bekisérték, valóban pedig azért, mert szülei nem engedték meg neki, hogy kedvesét feleségül vegye. — Ez utóbbi okot hozta fel pajtásai, ki vele az nap együtt mulatozt. — A lövés által ejtett seb nem élet-vesztélyes, s a beteg egész nyugodtan, mondatnai közönyösen beszélget, miből életuntságra következtethetni.

Szerkesztői üzenetek.

— Tanádi urnak, Poljósag. A küldött magyar bors kissé erős, a gyengébb idözetűek „sajtópr”-t prüsszentenek tőle. Kérek valamivel gyengébb fűszert, pl. a féle jó tompai paprikát.

— Várady Gy. urnak, helyben. Kivánom, essék le a hályog szeméről, hogy ne sejtson ott is sötétet, a hol nincs. A kérdés nem gyanusítás, annál kevésbé vár.